

Quicksan ecologie Middelweg 62, Moordrecht

Versienummer:
Datum:

Definitief
19-4-2016

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Productnummer	2015276374
Omschrijving	Quicksan ecologie Middelweg 62, Moordrecht
Status	concept
Datum	19-4-2016
Opdrachtgever	Gemeente Zuidplas
Opgesteld door	Gert-Jan van Oostenbrugge

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Wettelijk kader	4
1.2	Methode onderzoek.....	4
1.3	Voornemen	4
2	Resultaten	6
2.1	gebiedsbescherming	6
2.2	soortbescherming	7
3	Conclusie en advies	12

1 Inleiding

1.1 Wettelijk kader

Om natuurwaarden in Nederland te beschermen geldt een drietal landelijke wetten: de Flora- en faunawet (Ffw), Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Deze wetgeving is voor een deel verwerkt in provinciaal beleid, te weten: Structuurvisie Zuid-Holland 2020 (Visie Ruimte en Mobiliteit en Verordening Ruimte); natuurbeheerplan 2015; Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013. Indien beschermde natuurwaarden aanwezig zijn in een werkgebied dient middels een quickscan (combinatie van bureauonderzoek en één veldbezoek) te worden vastgesteld of het voornemen redelijkerwijs uitvoerbaar is, en:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Flora- en faunawet);
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing aan Natuurbeschermingswet 1998, ook wel voortoets genoemd);
- Er wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) of het provinciaal belangrijk weidevogelgebied aangetast worden, maar ook of Provinciaal compensatiebeleid aan de orde is.

Indien deze beschermde natuurwaarden niet worden aangetast, wordt het project conform de eerder genoemde regelgeving toelaatbaar geacht. In dat geval dient rekening te worden gehouden met de algemeen geldende zorgplicht (artikel 2) van de Flora- en Faunawet. De zorgplicht bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna veroorzaakt, verplicht is maatregelen te nemen die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

1.2 Methode onderzoek

In dit verkennend ecologisch onderzoek is onderzocht welke wetten en regels van toepassing zijn voor het vast te stellen bestemmingsplan ten behoeve van het woningbouwproject op de voormalige schoollocatie Middelweg 62 te Moordrecht. Er is een literatuurstudie verricht en een veldbezoek aan het plangebied gebracht op 5 april 2016 in de ochtend. Weersomstandigheden waren wisselend bewolkt en zonnig. De buitentemperatuur liep op tot 12 graden Celsius met matige wind, windkracht 3/4.

Voor het conserverend moederplan “Moordrecht Oost” is een bestemmingsplan opgesteld in 2013. Hierin is aangegeven dat bij concrete plannen ecologisch onderzoek plaats moet vinden. Daarin wordt voorzien met deze quickscan. In de toelichting is globale informatie opgenomen uit de literatuur betreffende natuurwaarden in het plangebied.

1.3 Voornemen

Bij de geplande ontwikkeling wordt op termijn woningbouw gerealiseerd op de voormalige schoollocatie. Op dit moment bestaat het plan uit een deel koopwoningen en een deel zorgwoningen. Er wordt momenteel tijdelijk gebruik als bedrijfs- en/of atelierruimte toegestaan, voorafgaand aan de sloop op de locatie. Nadat de planning/verkoop voldoende gevorderd is, wordt het gebouw gesloopt en bouwrijp gemaakt ten behoeve van de nieuwbouw van maximaal 34 appartementen. Watergangen worden niet gedempt, water ontbreekt in het plangebied, wel worden er bomen gekapt en struiken

verwijderd. Naast algemene internetbronnen (Sovon, Floron, Ravon, e.d.) zijn de volgende meegeleverde documenten geraadpleegd:

- ♦ Landelijke en Provinciale beleidsdocumenten genoemd in de literatuurlijst;
- ♦ Naburige onderzoeken uit het recente verleden opgesteld voor de planontwikkeling van de Zuidplaspolder.

Figuur 1: beeld van bomen/groen aan voorzijde (rechts) en achterzijde schoolgebouw.

Op basis van bureauonderzoek en een veldbezoek is bepaald of het plangebied zich in (de nabijheid van) een Natura 2000-gebied bevindt, danwel in een Beschermd Natuurmonument of in de Ecologische Hoofdstructuur (tegenwoordig bekend als het Natuurnetwerk Nederland, NNN) is gelegen. Tevens is bepaald of het plangebied binnen de groene gebieden van de Provinciale Verordening Ruimte (NNN, recreatiegebied en provinciale weidevogelgebieden) ligt.

Dit hoofdstuk brengt in beeld welke ecologische waarden in en rondom het plangebied aanwezig zijn. In het geval van strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffw), wordt een verkennend onderzoek (ook wel quickscan natuur, natuurtoets en/of flora- en faunatoets genoemd) als onderbouwing bij de aanvraag van een ontheffing door het Ministerie van EZ nooit afdoende geacht. Aanvullend veldonderzoek, op die tijdstippen in het seizoen die voor de verscheidene soorten het meest gunstig zijn, is dan noodzakelijk.

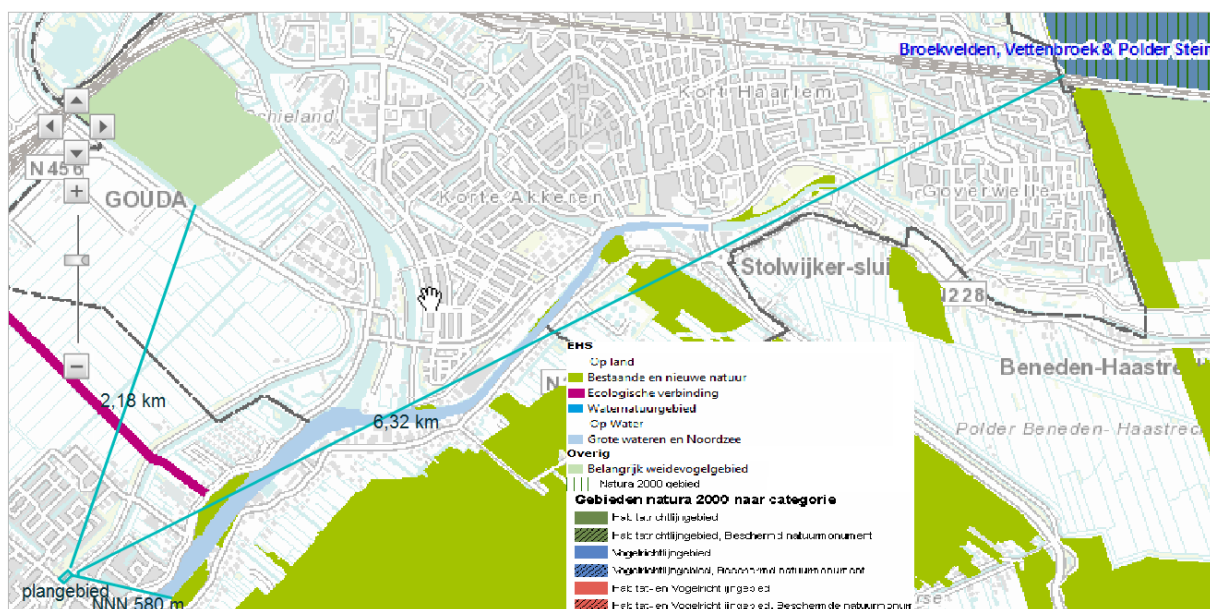
2 Resultaten

2.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein', ligt op ongeveer 6300 meter ten noordoosten van het plangebied. De natuurdoeltypen voor dit Vogelrichtlijngebied betreffen Kleine Zwaan, Smient, Krakeend en Slobeend. Er is geen sprake van een afname van geschikt foerageergebieden voor de Kleine zwaan en Smient die voor het Natura 2000-gebied zijn aangewezen, aangezien er geen geschikt foerageergebied (graslanden) in het plangebied aanwezig is. Krakeend en Slobeend eten voornamelijk waterplanten en verblijven op oppervlaktewater. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein zijn hierdoor op voorhand uitgesloten.

Gezien het feit dat het plangebied niet in een Natura 2000-gebied ligt, wordt alleen gekeken naar mogelijk externe effecten die kunnen optreden bij uitvoering van het voornemen. Externe effecten zouden kunnen optreden door een toename van stikstofdepositie. Negatieve effecten door een mogelijke toename van stikstofdepositie zijn in dit geval niet van toepassing, gezien het feit dat geen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied (Besluit Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, december 2010) gevoelig is voor een toename van stikstofdepositie¹. De verkeersaantrekkende werking die van het plan uitgaat is in dit geval met de aantallen te bouwen wooneenheden zeer beperkt. Omdat de stijging in NOx waarden beperkt blijft en er een aanzienlijke afstand (meer dan 10 kilometer) is tot het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied "Nieuwkoopse Plassen en De Haeck", worden significante effecten op dit gebied op voorhand uitgesloten. Een melding op grond van het PAS is niet aan de orde.

¹ Wel is een stikstofgevoelig vegetatietype aangetroffen bij recente inventarisaties door de Provincie Zuid-Holland. Op basis hiervan kan een procedure om dit Natura 2000-gebied aan te wijzen als stikstofgevoelig gebied worden opgestart.

Figuur 2: Beschermde natuur rondom Middelweg 62 te Moordrecht –rechthoek. Natura 2000 betreft Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein ten noordoosten, NNN (voorheen EHS) betreft stroken langs Hollandsche IJssel, en belangrijk weidevogelgebied in de Oostpolder ten noorden.

Natuurnetwerk Nederland

In figuur 2 is de ligging ten opzichte van de dichtstbijzijnde beschermde gebieden weergegeven. Hierbij is te zien dat het gebied op afstand van ongeveer 580 meter ten oosten ligt van het dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) gebied Hollandsche IJssel. Het plangebied ligt buiten het NNN. Omdat de ontwikkeling niet leidt tot oppervlakteverlies van het Natuurnetwerk Nederland, is compensatieplicht niet aan de orde.

Belangrijk weidevogelgebied

Het dichtstbijzijnde belangrijk weidevogelgebied ligt ten noorden van het plangebied op ongeveer 2200 meter. Ten zuiden in de Krimpenerwaard liggen nog enkele belangrijke weidevogelgebieden. Compensatie voor weidevogelgebieden is niet aan de orde, omdat er geen oppervlakteverlies optreedt. De regelgeving omtrent belangrijke weidevogelgebieden vormt geen belemmering voor de uitvoering van het voornemen.

2.2 Soortbescherming

Voor soortbescherming is de Flora- en faunawet van toepassing. Beschermde soorten kunnen worden verwacht in het plangebied. Daarbij is gebruik gemaakt van de inventarisaties die in de nabijheid van in de buurt gelegen plangebieden zijn opgesteld (bijvoorbeeld studies naar project Moordrechtboog, Tauw 2013 en Natuurwaarden in de Zuidplaspolder door Bureau E.C.O.Logisch, 2008).

Vaatplanten

De aanwezige vegetatie bestaat uit tuinheesters, bomen en klimop. Aan de overzijde van de aanliggende Ooststringdijk is de oever van de Ringvaart te vinden. De oevers kunnen plaats bieden aan zwanenbloem en plaatselijk rietorchis, de oevers liggen echter niet binnen plangebied. Het westelijk dijktaalud maakt wel onderdeel van het plangebied uit. Daar is ten tijde van het onderzoek volop groot hoefblad in bloei aanwezig. De vegetatie is deels verwilderd. Wilde soorten kunnen zich op termijn vestigen als er niet langer getuinierd wordt. Er is nog wel grof snoeiafval (hele takken) van eerdere onderhoudsbeurten aanwezig in de voortuin.

Beschermde soorten als rietorchis komen voor in de gemeente (alterra.nl), maar het biotoop van de rietorchis (matig voedselarm vochtig gras/rietland en/of wegberm) ontbreekt. De soort kan worden uitgesloten. Muurplanten (klimop) zijn aanwezig, echter er zijn geen beschermde muurvarens aangetroffen.

Vogels

In het plangebied kunnen algemene broedvogels voorkomen. Nesten van vogels, mits in gebruik, zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen voor vogels loopt van circa half maart tot half juli, maar deze periode is indicatief. Broedende vogels zijn altijd beschermd. Naast algemene broedvogels is er een aantal vogelsoorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van EZ, 2009). Nesten van deze soorten mogen niet worden verwijderd. Nesten van jaarrond beschermde soorten zijn verdeeld in 5 categorieën. Vogels uit de categorie 1 tot 4 zijn altijd jaarrond beschermd. Voor soorten uit categorie 5 geldt dat deze alleen beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. Het gebouw heeft een vliering, bovendien is

in het noordoostelijke deel van het dak een opening. In verband met het tijdelijk gebruik van het gebouw is er sprake van onderhoud, er zijn geen gebroken ruiten, die vogels toegang tot de binnenruimte kunnen verschaffen.

Gezien de aanwezigheid van het schoolgebouw met schuin pannendak is het geschikt voor vogelnesten met een jaarrond beschermde status zoals gierwaluw en huismus.

Gierwaluw (categorie 5) kan niet worden uitgesloten voor deze locatie. Het dak is hoog en de pannen liggen niet allemaal even strak tegen elkaar. De aanvlieghoogte is voldoende hoog.

De huismus is niet aangetroffen tijdens het onderzoek, de huismus broedt vaak in pannendaken of in de ruimten bij de goot. Pannendak is aanwezig bij dit gebouw en de goot is niet afgeschermd voor vogels. De tuin van de school biedt schuil- en foerageermogelijkheden voor de huismus. Het plangebied grenst bovendien aan een plantsoen, waar de mussen ook kunnen foerageren. De tuin kan deel uitmaken van de functionele leefomgeving van de huismus, zelfs als er niet in het dak wordt gebroed. Deze eigenschappen van het plangebied zorgen ervoor dat de soort niet kan worden uitgesloten ter plekke. Het benodigde aanvullend onderzoek conform de soortenstandaard huismus kan de soort mogelijk wel uitsluiten.

In het nieuwe ontwerp dient rekening te worden gehouden met deze functie. Er dient voldoende tuin in het nieuwe ontwerp te worden opgenomen, zodat de huismus geen functioneel leefgebied verliest.

Een andere categorie 5 soort betreft de gierwaluw. Deze soort is ten tijde van het locatiebezoek nog niet teruggekeerd in Nederland en kon nog niet worden waargenomen. De soort kan tussen de dakpannen nesten bouwen. Ook voor de gierwaluw geldt dat deze op basis van het geschikte dak niet kan worden uitgesloten. Nader onderzoek conform de soortenstandaard gierwaluw is nog nodig om te bepalen of een ontheffing dient te worden aangevraagd, of dat de soort op basis daarvan kan worden uitgesloten.

Grotere nesten zijn niet aangetroffen op de locatie. Het zicht op de hoge bomen in de tuin is door het ontbreken van bladvorming nog goed. De nesten van in de omgeving bekende steenuil, buizerd, diverse spechtensoorten, sperwer, ransuil, bosuil, kerkuil en kraaiachtigen kunnen daarmee worden uitgesloten. Boomholten zijn niet aangetroffen. Er zijn mogelijk wel kleinere nesten aanwezig in winterharde heesters en klimop die tegen de muur en de bomen opgroeit en in de conifeer die langs de gevel aan de voorzijde van het schoolgebouw groeit. Nesten van bijvoorbeeld koolmees (categorie 5) kunnen voorkomen in de tuin. Voor de koolmees geldt dat er geen landelijke negatieve trend is en de populatie niet wordt bedreigd. In de omgeving is alternatieve nestgelegenheid aanwezig, in de nieuwe situatie kan de koolmees ook weer tot broeden komen.

Voor de nog te verwachten werkzaamheden geldt een risico met betrekking tot de oeverwaluw. De nabijheid van de Ringvaart leidt ertoe dat, als in het voorjaar en zomer zandhopen met recht afgesneden kanten onbeheerd worden neergelegd, deze soort zich hierin kan nestelen. In dat geval kan er niet verder gewerkt worden tot het broedseizoen van de oeverwaluw is afgelopen. Daarom wordt geadviseerd bij al het toekomstig grondverzet, zandhopen altijd af te dekken in het broedseizoen en er in ieder geval voor te zorgen dat er geen rechte zandwand ontstaat. Nesten van deze soort hebben geen bescherming wanneer ze geen functie meer hebben als broedlocatie.

Aanvullend onderzoek is nodig naar het mogelijk voorkomen van jaarrond beschermde vogelnesten (gierwaluw en huismus) in het dak van het gebouw.

Vleermuizen

In de gemeente Zuidplas komen verschillende vleermuizen voor: meervleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Een aantal soorten komt relatief veel voor (Peereboom et al, 2008). Het plangebied voorziet mogelijk in geschikte verblijfplaatsen voor beschermde vleermuizen. Er zijn in het plangebied bomen, echter er zijn geen boomholten waargenomen. Wel heeft het plangebied mogelijkheden in het schoolgebouw, waarin open voegen aanwezig zijn. Mogelijk kunnen vleermuizen ook beschutting vinden in het dak. Bij het bezichtigen van de vliering viel op dat er aan de noordoostzijde van het dak ook daglicht naar binnen scheen. De vliering is daarmee toegankelijk voor vleermuizen. Directe sporen van vleermuizen zijn niet aangetroffen, echter niet de hele vliering was even goed te overzien. Deels was er sprake van dakisolatie (platen) waar niet achter gekeken kon worden. Dit maakt dat op dit moment het voorkomen van vleermuizen niet kan worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is nodig om te kijken of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en of een ontheffing op grond van de Ffw nodig is voor de sloop/nieuwbouw bij dit project. In het algemeen kan gesteld worden dat ontheffingen voor soorten als laatvlieger en gewone dwergvleermuis door bevoegd gezag kunnen worden afgegeven, mits er bij het mitigatieplan voldoende maatregelen worden getroffen om het verstoren en doden van vleermuizen te voorkomen en te voorzien in alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen voor, tijdens en na de sloop van het gebouw. Het is daarbij belangrijk ook de nieuwbouwsituatie geschikt te maken voor verblijfplaatsen.

De aangetroffen bomen vormen geen lijnvormige structuur door het dorp. De Ringvaart is dat wel, maar deze wordt door deze ontwikkeling niet verstoord. Foerageerroutes voor diverse vleermuissoorten worden niet verstoord door de sloop/bouwplannen. Vleermuizen kunnen nu en in de toekomst in de omliggende straten en het naburige plantsoen foerageren in de onmiddellijke nabijheid van de te verwachten verblijfplaatsen.

Aan te passen straatverlichting kan effect hebben op jagende vleermuizen. Daarom wordt aangeraden om de verlichting goed neerwaarts te richten en verstrooiing van licht zij- en opwaarts te voorkomen. Als meer straatverlichting op de Oostrijdijk wordt geplaatst, dient uitstraling van de verlichting richting de waterzijde voorkomen te worden.

Overige zoogdieren

Het voorkomen van (strikt) beschermde soorten wordt op basis van algemene verspreidingsgegevens uitgesloten (zoogdiervereniging.nl en website werkgroep Zuid-Hollandse zoogdieren). De enige soort die in de omgeving gemeld wordt, de waterspitsmuis, wordt niet verwacht in het plangebied. De soort leeft en jaagt langs waterkanten en heeft dichte struikvegetatie nodig om te kunnen schuilen voor roofvogels en andere predatoren. Deze schuilgelegenheden ontbreken in het plangebied, waar geen oever aanwezig is.

Het plangebied kan plaats bieden aan licht beschermde zoogdiersoorten als huisspitsmuis, veldmuis, mol, wezel en egel. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij dit voornemen.

Vissen

Water ontbreekt in het plangebied. Dit betekent dat er geen beschermde watersoorten door het voornemen worden geschaad. Mogelijk kan langdurig heien wel trillingen tot in de Ringvaart veroorzaken, die invloed kunnen hebben op de zwemblaas van vissen. De vissen kunnen echter makkelijk vluchten voor de versturende effecten van de trillingen.

Amfibieën

De rugstreeppad is een pionierssoort die zich kan vestigen in zandophoping en zandige bodem waarin waterplassen kunnen blijven staan. De soort is bekend uit naburige gemeenten Waddinxveen (ten westen in het poldergebied), Gouda (bijvoorbeeld Middenwillens/Steinse Groen) en Krimpenerwaard. Recente aanwezigheid binnen gemeente Zuidplas beperkt zich tot Zevenhuizen (roeibaan e.o.) en Nieuwerkerk aan den IJssel (Hitland). Gezien de afstand tot het plangebied en de vele infrastructurele barrières (snelwegen, spoorwegen en grote waterwegen) die tussen de vermelde locaties en plangebied liggen, wordt aanwezigheid van de soort en vestiging niet verwacht. Plekken om eieren te leggen en zich in te graven zijn op dit moment niet aanwezig, deze kunnen wel ontstaan na sloot en bouwrijp maken van het gebied.

Het terrein is daarnaast geschikt voor algemeen voorkomende soorten als bruine kikker en pad. Deze algemene tabel 1-soorten behoeven geen extra maatregelen voor de bescherming. Wel dient ten behoeve van die soorten de zorgplicht in acht te worden genomen.

Reptielen

In de gemeente Zuidplas komt de ringslang voor (ravn.nl, 2014). Deze heeft zijn verspreidingsgebied tot in de gemeente Zuidplas, die de westelijke grens van een populatie vormt met het zwaartepunt bij de Reeuwijkse Plassen en Gouda. De soort verplaatst zich via watergangen en sloten. De Ringvaart kan af en toe door een langstrekkend exemplaar worden gebruikt. De ringslang vindt zijn prooi vooral in rietlandmoeras, dat in het plangebied ontbreekt. Verder zijn er ook geen broedhopen op de oever van de Ringvaartdijk aangetroffen die de ringslang zou kunnen gebruiken als eilegplaats. Het plangebied is niet geschikt voor de ringslang. Daarmee is een effect op deze beschermde soort uitgesloten. Andere reptielen komen niet voor in de gemeente Zuidplas.

Ongewervelden

In de buurt van het plangebied is het voorkomen van de groene glazenmaker en de platte schijfhoren bekend (libelnet.nl, Anemoon.org en telmee.nl). Dit zijn beide soorten die qua voorkomen afhankelijk zijn van zoetwaterplanten. De groene glazenmaker legt zijn eieren alleen op de drijvende waterplant krabbenscheer. Deze ontbreekt binnen het plangebied. De platte schijfhoren is afhankelijk van matig voedselrijke watergangen die een goed ontwikkelde watervegetatie bevatten. Ook voor deze soort geldt dat het habitat niet in het plangebied voorkomt. Overige beschermde ongewervelden zoals waterroofkevers ontbreken in de gemeente Zuidplas en in het bijzonder in Moordrecht.

Samenvatting soortbescherming

Met beschermde soorten dient rekening te worden gehouden bij de aanleg van de nieuwe wooneenheden. Het plangebied is geschikt voor vogels en vleermuizen. Aanvullend onderzoek naar de geschiktheid van het plangebied voor vleermuizen en jaarrond beschermde nesten is nog nodig om uit te kunnen sluiten dat met deze ontwikkeling de verbodsartikelen in de Flora- en faunawet worden overtreden. Verder kan het plangebied geschikt worden (in de periode dat er werkzaamheden worden uitgevoerd) voor oeverzwaluw. Voorzorgsmaatregelen zijn nodig om oeverzwaluw te weren en vogelnesten te ontzien tijdens het uitvoeren van de bouwwerkzaamheden. Door buiten het broedseizoen te werken, worden problemen met de planning van de werkzaamheden voorkomen. Indien binnen het broedseizoen wordt gewerkt, is bij de start van de werkzaamheden ecologische werkbegeleiding nodig door een vogelkundige.

Het aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen, huismus en gierzwaluw kan nog meer voorwaarden voor de uitvoering van het project opleveren. Mogelijk is nog een ontheffingsaanvraag nodig.

3 Conclusie en advies

Getoetst is of ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden en/of natuurwaarden van beschermd gebied worden aangetast, die door de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wro worden beschermd (planologische uitvoerbaarheid).

Voor het woningbouwproject Middelweg 62 is vanuit de discipline ecologie nog vervolgonderzoek nodig om te bepalen of tijdens de uitvoering binnen de kaders, die de Flora- en faunawet stelt, te kunnen handelen.

- Nader onderzoek naar vleermuizen en jaarrond beschermde nesten is nodig om te bepalen of mitigerende maatregelen nodig zijn. Mogelijk is een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet nodig voor het verloren gaan van nesten/verblijfplaatsen. Compensatie en mitigatie wordt dan in de ontheffing geregeld. Het bevoegd gezag (Ministerie van Economische Zaken) kent deze ontheffing toe, mits er voldoende maatregelen genomen worden die borgen dat er alternatieve verblijfplaatsen/nesten in gebruik kunnen worden genomen door de geschade diersoorten voor, tijdens en na het project.

Het aanvullend onderzoek naar vleermuizen dient bij voorkeur al in mei te worden opgestart om verdere vertraging in de planning voor te zijn.

- Schade aan broedende vogels dient te worden voorkomen. Er dient buiten het broedseizoen te worden gewerkt, of onder begeleiding van een vogelexpert tijdens de start van de werkzaamheden.
- Tenslotte geldt ook nog een risico dat de oeverwal het terrein uitkiest om te gaan broeden, als bouwzand/grond, dat geschikt is als nestplek voor een kolonie, niet goed wordt afgeschermd.

In het kader van de zorgplicht dient het slopen en vergraven van het plangebied buiten de winterstopperiode van kleine zoogdieren en amfibieën te worden uitgevoerd, zodat zij kunnen wegvluchten van deze werkzaamheden.

De regelgeving betreffende gebiedsbescherming staat de ontwikkeling niet in de weg.

Bijlage Literatuurlijst:

Bestemmingsplan Moordrecht Oost , 14 mei 2013 vastgesteld

Boesveld A., A.W. Gmelig Meyling, I. van Lente, 2010. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2011. Platte schijfhoren Anisus vorticulus

LNV, Dienst Regelingen, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep

Ministerie EZ, 2007. Handreiking bestemmingsplan en natuurwetgeving

Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Beheerplan Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein, PZH 2014

Peereboom et al./ bureau E.C.O.Logisch, 2008: Natuurwaarden in de Zuidplaspolder

Tauw 2011, Ecologisch onderzoek Extra Gouwekruising en Moordrechtboog

www.ravon.nl. Website van Stichting RAVON. Geraadpleegd 14 april 2016

www.zoogdieratlas.nl. Website van de Zoogdier Vereniging. Geraadpleegd 14 april 2016.

www.vlindernet.nl. Geraadpleegd 14 april 2016.

www.libellennet.nl. Geraadpleegd 14 april 2016.

www.zuid-holland.nl, geraadpleegd 14 april 2016

www.zwgzh.nl, geraadpleegd 14 april 2016

www.alterra.nl: effectenindicator soorten gemeente Zuidplas 14 april 2016

www.floron.nl geraadpleegd 14 april 2016